

Fylkeslegens halvtime

Kommelegemøtet 07.02-08-02-2023

Statsforvalteren i Agder

09.02.2023

Disp

- Litt overordna refleksjoner
- Tilsyn med fastleger – kommunens ansvar
- Faglig pålegg

Gjør kloke valg

Tilsyn med fastleger - ansvaret for tillig, pasientsikkerhet og kvalitet er tredelt og henger sammen

Skal vi føre tilsyn kommunen, fastlegekontoret, fastlegen selv eller en kombinasjon av disse?

Kommunens sørge for-ansvar (1)

Kommunen har ansvar for at alle personer som oppholder seg i kommunen tilbys **nødvendige allmennlegetjenester**, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 jf. § 3-2 første ledd nr. 4. Ansvar er presisert og utdypet i forskrift om fastlegeordning i kommunen.

Det er et grunnleggende krav at tjenestene som gis av helse- og omsorgstjenesten er **faglig forsvarlige**. Kommunens ansvar for forsvarlige tjenester fremgår av helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1, jf. § 3-1. Når det gjelder kommunens særskilte ansvar for kvalitet i den kommunale allmennlegetjenesten, er dette presisert i forskrift om fastlegeordning i kommunene § 7 første ledd. Kommunen må sørge for at tjenestene er tilrettelagt på en slik måte at det enkelte helsepersonell kan utføre sine oppgaver på forsvarlig måte, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 4-1 første ledd bokstav c og helsepersonelloven § 16.

Kommunens sørge for-ansvar (2)

Kommunen må sikre faglig forsvarlige helse- og omsorgstjenester, etterlevelse av lovkrav, kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet gjennom **systematisk styring og forbedringsarbeid**, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 tredje ledd og § 4-2 og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten. Det er presisert i forskrift om fastlegeordning i kommunene § 7 annet ledd at kommunens ansvar for å arbeide systematisk med kvalitetsforbedring også gjelder overfor fastlegene i kommunen.

§ 7. Kommunens ansvar for kvalitet i den kommunale allmennlegetjenesten

Kommunen skal sørge for at befolkningen gis et forsvarlig tilbud av allmennlegetjenester, hvor fastsatte kvalitets- og funksjonskrav i fastlegeordningen overholdes, jf. [kapittel 4](#).

Kommunen skal sørge for at det arbeides systematisk med kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet, jf. helse- og [omsorgstjenesteloven § 4-1](#) og [§ 4-2](#) og at tjenestene er i tråd med krav fastsatt i helse- og omsorgslovgivningen og i forskrifter gitt med hjemmel i disse lovene.

Kommunens ansvar gjelder uavhengig av om tjenestene ytes av ansatte leger eller det inngås avtaler med selvstendig næringsdrivende leger om å yte tjenestene.

Hvem er ansvarlig for fastlegetjenesten i deres kommune?

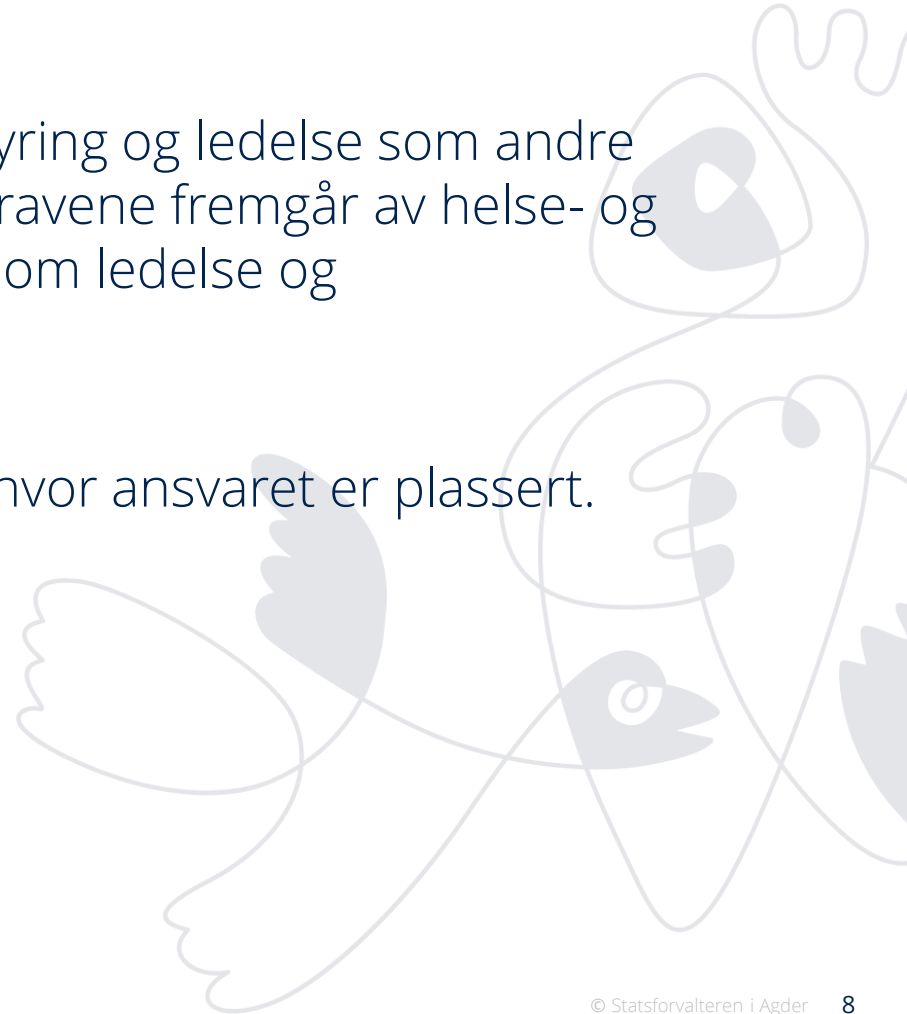
- Kommunen må definere hvem som har fått det delegerte ansvar for å ivareta oppgavene fastsatt i fastlegeforskriftens kapittel 2.
- Hvis kommunelegen har linjelederansvar, f.eks. ledelse av legetjenester, må dette framgå av avtale med kommunen fordi det ligger utenfor rollen som medisinsk faglig rådgiver.

Fastlegekontorets ansvar som virksomhet

- Fastlegevirksomhet er underlagt de samme krav til styring og ledelse som andre virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester. Kravene fremgår av helse- og omsorgstjenesteloven, fastlegeforskriften og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring.
- Vi må etterspørre hvordan kontoret er organisert og hvor ansvaret er plassert.

Fastlegens individuelle ansvar som helsepersonell

- Pliktene til fastlegene går frem av helsepersonelloven, fastlegeforskriften og avtaler med kommunen. Når vi fører tilsyn med fastlegen som helsepersonell, og ikke med fastlegens virksomhetsansvar i fastlegekontoret, er det fordi saken dreier seg om forhold knyttet til legens individuelle plikter.

§ 16. Krav til kvalitet

Fastlegen skal drive sin virksomhet i tråd med krav fastsatt i lov- og forskrift, oppdatert kunnskap og nasjonale faglige retningslinjer.

Fastlegen skal tilstrebe å redusere risiko for uønskede hendelser i sin virksomhet

Føringer....

På legekantor der hjelpepersonell er ansatt i kommunen og legene er selvstendig næringsdrivende, har Statens helsetilsyn lagt vekt på om ledelsen av virksomheten er forankret i kommunen eller i fastlegekontoret.

I tilfeller der øverste ansvarlige for fastlegekontoret er ansatt i kommunen, har vi lagt til grunn at kommunen er ansvarlig for styring, ledelse og rutiner. (...)

I tilfeller der øverste ansvarlig for fastlegekontoret ikke har en klar forankring i kommunen, har vi vært noe mer tilbakeholdne med å legge ansvar på kommunen. Slik vi har vurdert det, har kommunen i slike tilfeller et mer overordnet ansvar. (...)

Dersom et fastlegekontor eller en enkelt fastlege åpenbart driver uforsvarlig over tid og ikke overholder sine plikter etter fastlegeavtalen, legger Statens helsetilsyn til grunn at kommunen kan ansvarliggjøres.»

Faglig pålegg – helsepersonelloven § 56

Statsforvalteren i Agder

09.02.2023

Lovendring – 01.07.2022

Helsepersonelloven § 56 er endret fra «advarsel» til «faglig pålegg».

*forsettlig eller uaktsomt overtrer plikter etter denne lov eller bestemmelser gitt i medhold av den, hvis pliktbruddet er egnet til å medføre **fare for sikkerheten** i helse- og omsorgstjenesten, til å påføre pasienter eller brukere en **betydelig belastning** eller til i vesentlig grad å **svekke tilliten** til helsepersonell eller helse- og omsorgstjenesten*

*Pålegget er **nødvendig** for å forebygge at helsepersonell foretar nye overtredelser*

Det er «**nødvendig**» å pålegge reaksjonen for å forebygge nye overtredelser av helsepersonelloven

→ Konkret helhetsvurdering

Påpeking av pliktbrudd eller annen type tilsynsmessig oppfølging fra Statsforvalteren vil **ikke** være tilstrekkelig.

Faglig pålegg må også være en **tilstrekkelig** reaksjon

Faglig pålegg
innebærer
ingen
begrensning
i
autorisasjon

Innhold i faglig pålegg

Det som kan pålegges er «tiltak for å **heve kompetansen**»

- Andre tiltak/pålegg/begrensninger kan ikke settes: eks krav om rusmiddeltesting.

Faglig pålegg er hovedsakelig aktuelt når helsepersonell utviser en faglig svikt.

Sammenheng mellom innholdet i det faglige pålegget (kompetansehevende tiltak) og svikten som er påpekt.

Mangler i praktiske eller teoretiske ferdigheter/kunnskaper

Ikke bare rent «medisinsk faglig»

mangelfulle norskkunnskaper, kommunikasjons- og samarbeidsevner, mangelfull rolleforståelse

Eksempler

Mulige faglige pålegg:

- Svikt i klinisk kompetanse:
 - krav om opplæring/veiledning, gjennomføring av kurs, hospitering
- Språkutfordringer:
 - Avlegge godkjent språkprøve
- Svikt knyttet til journalføring:
 - gjennomgang av regelverk for journalføring og gjennomgang av journalnotater.

Faglig pålegg
innebærer ingen
begrensning i
autorisasjon!

Virksomhetens ansvar som arbeidsgiver – og arbeidsgiver er her KOMMUNEN for fastleger

Arbeidsgiver er forpliktet til å **legge til rette for** og **følge opp** faglige pålegg.

Hvis virksomheten ikke følger opp ansvaret kan tilsynsmyndigheten gi pålegg om dette.

Jf. helsetilsynsloven § 8 (3)

Nærmere om arbeidsgivers ansvar

Før oppstart:

- Arbeidsgiver deltar på møte med Statsforvalter og helsepersonell
 - Formål: dialog om mulig innhold/tiltak og hvordan dette kan gjennomføres
- Arbeidsgiver har ansvar for at helsepersonellet får en egnet veileder
- Arbeidsgiver og/eller veileder bistå helsepersonellet med å legge en plan for gjennomføring

Underveis:

- Arbeidsgiver skal følge opp gjennomføring
 - Eks: sørge for at helsepersonell får delta på kurs i arbeidstiden og dekke kostnader
- Ved manglende fremdrift/gjennomføring vil Statsforvalter kunne ta kontakt

Nærmere om arbeidsgivers ansvar

Avslutning:

Arbeidsgiver (evt. veileder) kan bli bedt om å gi:

- bekreftelse på at tiltak/plan er gjennomført
- sin vurdering av om helsepersonellet har fått økt kompetanse/ferdigheter